

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Зірко О.В. Регулювання структурного безробіття на ринку праці [Електронний ресурс] : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.07 «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика» / О.В. Зірко ; Харківський національний економічний університет. – Х., 2013. – 24 с. : іл. – Бібліогр.: с. 19-21. Загол. з екрана.
2. Іващенко О.В. Гендерна сегрегація чи гендерна асиметрія на ринку праці: теоретичні засади та емпіричні прояви при працевлаштуванні в Україні / О.В. Іващенко, О.М. Лободинська // Український соціум. – 2013. – С. 43-62.
3. Міга В.К. Асиметричність положення суб'єктів ринку праці [Електронний ресурс] / В.К. Міга. – 2012. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/23296/1/47-327-331.pdf>.
4. Праця України у 2014 – Київ : «Консультант», 2015. – 281 с. – (Статистичний збірник).
5. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Ринок праці: попит та пропозиція [Електронний ресурс] // Ракурс. Суспільство. – 2013. – Режим доступу : <http://ua.racurs.ua/328-rynok-praci-popyt-ta-propozycja>.
7. Семикіна М.В. Мотивація ефективної зайнятості: проблеми, тенденції, вибір стратегії : монографія / М.В. Семикіна, Н.А. Іщенко, М.О. Радіонова. – Кіровоград : КОД, 2009. – 200 с.
8. Федькович Г. Принципи однакового ставлення та заборона дискримінації за ознакою статі в галузі праці [Електронний ресурс] / Г. Федькович, Р. Поцюрко, І. Трохим, М. Чумало // Персонал. – 2007. – № 4. – Режим доступу : <http://www.personal.in.ua/article.php?id=483>.
9. Шубна О.В. Сутність і причини виникнення просторової асиметрії розміщення трудових ресурсів регіонів України [Електронний ресурс] / О.В. Шубна // Економічні науки/13. Регіональна економіка. – 2009. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/27_NNM_2009/Economics/52741.doc.htm.

УДК 331.5/338.2

Сабадош Г.О.*кандидат економічних наук,**доцент кафедри макроекономіки та державного регулювання Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана***Постоецько К.І.***аспірант кафедри макроекономіки та державного управління Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана***ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗАЙНЯТОСТІ НА РИНКУ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ**

У статті розглянуто проблеми професійної зайнятості, які стосуються і ринку продовольчих товарів. Світовий досвід свідчить про необхідність державного регулювання цього виду зайнятості через прогнозування. Проаналізовано досвід Німеччини.

Ключові слова: ринок праці, професійна зайнятість, державне регулювання, прогнозування, безробіття, освіта, робоча сила, попит і пропозиція, модель зайнятості, ринок продовольчих товарів.

Сабадош А.А., Постоецько Е.И. ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА ЗАНЯТОСТИ НА РЫНКЕ ПРОДОВОЛЬСТВЕННЫХ ТОВАРОВ

В статье рассмотрены проблемы профессиональной занятости, которые касаются и рынка продовольственных товаров. Мировой опыт свидетельствует о необходимости государственного регулирования этого вида занятости через прогнозирование. Проанализирован опыт Германии.

Ключевые слова: рынок труда, профессиональная занятость, государственное регулирование, прогнозирование, безработица, образование, рабочая сила, спрос и предложение, модель занятости, рынок продовольственных товаров.

Sabadosh A.A., Postoienco K.I. GOVERNMENT EMPLOYMENT POLICY IN THE FOOD MARKET

In the article the problems of professional employment, which affect the market of food products were discovered. International experience proves the necessity of this type of employment government regulation by means of forecasting. The experience of Germany was analyzed.

Keywords: labor market, employment, government regulation, forecasting, unemployment, education, labor force, supply and demand, model of employment, food products market.

Постановка проблеми. Забезпечення населення якісними продуктами харчування здійснює ринок продовольчих товарів, до якого входять аграрна сфера, харчова промисловість, торговельна сфера, сфера логістики складування та транспортування. Ринок продовольчих товарів, як і будь-який інший, не може існувати без кваліфікованих фахівців. Тому проблема зайнятості є актуальною і потребує державного регулювання.

Проблема зайнятості населення є однією з найважливіших соціально-економічних проблем. Зайнятість є головною характеристикою ринку праці і визначає соціально-економічний розвиток країни. У сучасних

умовах питання регулювання зайнятості набуває особливої значущості, оскільки циклічний характер ринкової економіки спричинює безробіття і пов'язані з ним негативні економічні і соціальні наслідки.

Наслідки диспропорцій у сфері зайнятості набувають особливо гострого характеру, оскільки зайнятість має не лише економічне, а і соціальне значення, що надає дослідженню додаткової актуальності. Крім того, вітчизняна економіка перебуває під впливом процесів глобалізації та інформатизації, що створює додаткові чинники використання людських ресурсів у сфері зайнятості, які необхідно враховувати в державному регулюванні.

Обмеження аналізу державного регулювання зайнятості проблемою невідповідності попиту та пропозиції на ринку праці зумовлює недооцінку об'єктивної необхідності змін у підходах до державного регулювання зайнятості, що повинно спрямовуватися не лише на забезпечення повної зайнятості, а й на підвищення рівня продуктивності праці та формування прогресивної галузевої структури зайнятості, задоволення потреб економіки в людських ресурсах, які характеризуються високою якістю й адаптивною здатністю до мінливих економічних умов.

Усі ці проблеми знижують рівень життя більшості населення країни, збільшують кризові явища в економіці, стримують структурні перетворення, перешкоджають створенню умов для стабілізації й економічного зростання, що визначило актуальність дослідження у даному напрямі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи дослідження зайнятості та державного регулювання у цій сфері заклали класики економічної науки: А. Сміт, К. Маркс, Дж. Кейнс, М. Туган-Барановський, М. Фрідман. Різні аспекти використання методів і засобів державного регулювання зайнятості, вплив на зайнятість інноваційних та інституційних чинників розглядаються у працях вітчизняних учених – А. Ачкасова, Л. Безтелесної, Д. Богині, В. Брича, В. Васильченка, О. Грیشнової, М. Долішнього, С. Злупка, Є. Качана, А. Колода, Ю. Краснова, М. Кузьміна, Е. Лібанової, О. Мартин, Ю. Маршавіна, Р. Михайлишина, В. Мортікова, О. Павловської, С. Панчишина, І. Петрової, Т. Петрової, В. Петуха, В. Приймака, В. Соболева, О. Стефанишин, С. Трубича, С. Тютюнникової, А. Чухна, Л. Цимбал та ін.

Постановка завдання. Завдання статті полягає в тому, щоб розкрити проблеми державного регулювання професійної зайнятості і розглянути світовий досвід на прикладі Німеччини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Величезне значення для розвитку будь-якої економічної системи, до якої входить і ринок продовольчих товарів, має зайнятість, яка є індикатором соціально-економічного розвитку суспільства, формує його економічний потенціал, а також рівень і якість життя населення. У країнах, які перебувають у стадії адаптації до ринкових умов господарювання, коли елементи інфраструктури ринку праці ще не діють достатньо ефективно, застосовують державне регулювання зайнятості. Разом з тим, незважаючи на усі заходи, в Україні вже тривалий період залишається високий рівень безробіття. У першу чергу це пов'язано з низькими стандартами праці, відсутністю гнучкої політики зайнятості та неефективним механізмом регулювання, який розрахований лише на поточне регулювання проблем, а не на їх випередження. Як наслідок, маємо високий рівень безробіття у 2014 році, величезні витрати на утримання пасивної політики зайнятості та стримання економічного розвитку в цілому.

В умовах ринкової економіки проблеми регулювання професійної зайнятості населення потребують нових підходів вивчення використання трудового потенціалу і базуються на ринкових регуляторах ефективної зайнятості населення.

Виділяють три основні моделі державної політики зайнятості:

1. Європейська модель передбачає скорочення числа зайнятих при підвищенні продуктивності праці, що призводить до зростання доходу. Така політика передбачає дорогу систему допомог для великої кількості безробітних.

2. Скандинавська модель передбачає забезпечення зайнятості практично всіх трудящих шляхом утворення робочих місць у державному секторі з середніми умовами оплати праці. Така політика проводиться здебільшого на державні кошти, дефіцит яких призводить до спаду виробництва, безробіття.

3. Американська модель орієнтується на утворення робочих місць для значної частини економічно-активного населення, які не потребують високої продуктивності. При такому підході рівень безробіття формально зменшується, але збільшується кількість людей з низькими доходами [1].

Кожна із цих моделей потребує значних затрат бюджетних коштів у вигляді інвестицій як у виробництво для створення нових робочих місць, так і для соціального страхування безробітних. В умовах економічної кризи в Україні нарізла необхідність створення нової моделі зайнятості – моделі професійної зайнятості населення, яка без збільшення бюджетних затрат поєднувала б високопродуктивну професійну зайнятість з низьким рівнем безробіття через підвищення якості робочої сили та збільшення її конкурентоспроможності. Така державна політика впроваджується шляхом створення дієвого механізму регулювання цими процесами.

Фундаментальною складовою організаційно-економічного механізму є важелі регулювання відтворення робочої сили за професійними групами.

Безробіття набуває не стільки масовий, як затяжний характер, стає глибшою сегментація ринку праці та погіршується становище соціально вразливих соціальних груп, частина малого бізнесу йде в тінь, неформальний сектор стає масивнішим, сповільнюється створення додаткових робочих місць. Внаслідок цього загострюються соціальні ризики, які потребують відповідного захисту та страхування. Відповідно до затверджених Кабінетом Міністрів України макропоказників економічного та соціального розвитку рівень безробіття на кінець 2015 року може зрости до 10,2% (у 2009 році він склав 8,8%) (таблиця 1).

Напрями боротьби з безробіттям мають забезпечуватися підвищенням конкурентоспроможності робочої сили за рахунок підвищення її якості, а саме: зростання рівня загальної освіти, підвищення кваліфікації, розширення діапазону оволодіння праців-

Таблиця 1

Показники економічної активності на ринку праці в Україні у 2010–2014 рр.

	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Економічно активне населення, (тис. осіб)	20 894,1	20 893,0	20 851,2	20 824,6	19 920,9
Рівень економічної активності населення, (%)	63,6	64,2	64,5	64,9	62,4
Безробітне населення (за методологією МОП), (тис. осіб)	1 713,9	1 661,9	1 589,8	1 510,4	1 847,6
Рівень безробіття населення (за методологією МОП), (%)	8,2	8,0	7,6	7,3	9,3

Джерело: розроблено на основі даних офіційного сайту Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

никами професій і спеціальностей, розвиток таких необхідних складових відтворення якісної робочої сили, як медицина, культура, спорт тощо [2].

Отже, професійно-кваліфікаційний баланс на ринку праці відіграє чималу роль для підтримання збалансованості самого ринку праці та запобігання високого рівня безробіття.

Існує низка причин структурних диспропорцій попиту та пропозиції на ринку праці, серед яких можна виділити кілька основних: модернізація виробництва, розширення та застосування нових наукоємних технологій ведуть до змін професійно-кваліфікаційної структури попиту та пропозиції на ринку праці, підвищення вимог до якості робочої сили. Ще однією з причин є розбіжність структури професійної освіти з потребами ринку праці за кваліфікаційним рівнем та професійною структурою. Також недосконала державна політика щодо регулювання ринку праці є підґрунтям виникнення проблем такого роду. За декілька останніх років в Україні попит на робочу силу має тенденцію до зниження, ідентична тенденція стосується і пропозиції. Пропозиція робочої сили у 2012 році зменшилася на 41,8% щодо попередніх років. Відповідно, попит на робочу силу за останні роки знижується швидшими темпами, що також свідчить про збільшення навантаження на одне робоче місце з 88 осіб на 10 вільних робочих місць у 2010 році до 145 осіб на кінець 2014 року [3]. У 2014 році спостерігається збільшення попиту робочої сили на 8,11% та збільшення незайнятих майже на п'ять відсотків, що свідчить про негативні тенденції на ринку праці України (рис. 1).

Рис. 1. Попит та пропозиція робочої сили у 2010–2014 рр.

Побудовано на основі даних офіційного сайту Державної Служби Статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.org/uk>

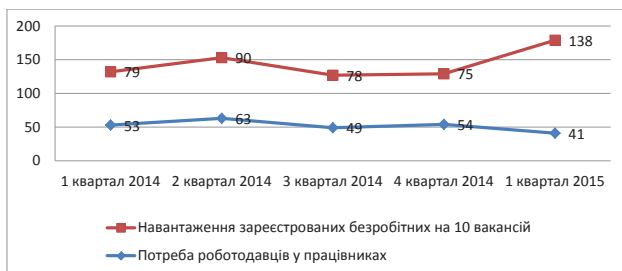

Рис. 2. Попит і пропозиція робочої сили на зареєстрованому ринку праці у 2014–2015 рр.

Побудовано на основі даних офіційного сайту Державної Служби Статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.org/uk>

Наразі ситуація не покращується – дисбаланс попиту і пропозиції на ринку праці продовжує виявлятися. Кількість претендентів на місце значно перевищує потребу в цих працівниках (рис. 2).

Розглядаючи попит робочої сили за видами економічної діяльності, варто зазначити, що значного спаду у 2013 році порівняно з попередніми зазнали усі галузі економіки, окрім державного управління, де зниження складало лише 0,4%. Усі інші галузі економіки зазнали спаду попиту робочої сили більше ніж 10%. Але структура потреби у працівниках за видами економічної діяльності майже не змінилася: сільське господарство, робітники з технологічними інструментами як і були, так і залишилися на першому місці за потребою у працівниках. Найбільше навантаження професійних кадрів припадає на працівників сфери торгівлі і обслуговування, робітників з обслуговування і контролем за роботою технологічного устаткування, кваліфікованих робітників з інструментом. Усе ж перевага пропозиції над потребою залишається яскраво вираженою – пропозиція більша у приблизно 12 разів, ніж реальна потреба у кадрах. Розглядаючи зрушення в структурі попиту на робочу силу за видами економічної діяльності, можна зробити висновок, що з кожним роком потреба і попит коливалися, що є наслідком нестабільності та кризової ситуації в країні, заходи для виправлення якої приймаються недостатньою мірою. Коливання цього показника можна спостерігати на рисунку 3.

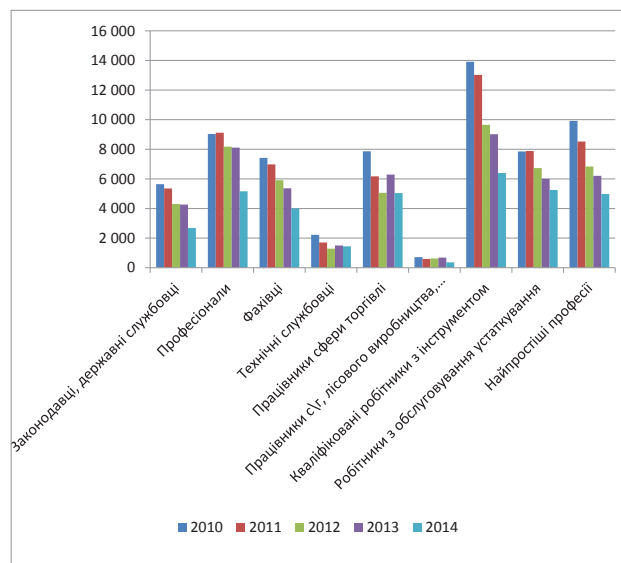

Рис. 3. Попит та пропозиція робочої сили у 2010–2014 рр.

Побудовано на основі даних офіційного сайту Державної Служби Статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.org/uk>

Розробка перспективних оцінок кількісних та якісних характеристик сукупної робочої сили проводиться у тісному зв'язку з політикою в галузі освіти, яка містить у собі розв'язок найрізноманітніших завдань: політичних, техніко-економічних, соціальних, демографічних і педагогічних. Критичне вивчення досвіду розвинених країн у регулюванні руху сукупної робочої сили становить певний інтерес і для нашої країни в умовах розвитку ринкових відносин.

Основні напрями досліджень розвитку кадрового потенціалу пов'язані з визначенням майбутніх потреб у фахівцях. Попит, що підвищується, на кваліфікованих робітників з інструментом.

ліфковані науково-технічні кадри висуває на перше місце проблему прогнозування системи професійної освіти відповідно до мінливих вимог розвитку національної економіки.

У Німеччині питаннями прогнозування робочої сили і розвитку освіти займаються численні комісії, економічні науково-дослідні інститути, а також дослідницькі університети.

Залежно від завдань цих організацій розроблені різні по цілям прогнози: прогноз економічного розвитку (валового національного продукту, продуктивності праці); прогноз розвитку ринку робочої сили; прогноз регіональної політики та інші. Відзначимо, що діяльність різних організацій, які займаються прогнозуванням трудових ресурсів, здійснюється за різними напрямками. Так, Франкфуртський інститут розробив різноманітну імітаційну модель трудових ресурсів і на цій основі склав проект плану підготовки фахівців.

Діяльність Німецького інституту з прогнозування національної економіки концентрується на окремих вимогах до різних галузей економіки. Прогнозування здійснюється на основі використання виробничих функцій. Використання методу «витрати-випуск» є додатковою перевіркою послідовних результатів прогнозу.

Проекти Інституту прогнозування (м. Базель, Німеччина) враховують здебільшого регіональні аспекти прогнозування чисельності робочої сили з врахуванням міського і регіонального розвитку, а також досвіду західноєвропейських країн.

Дослідницький інститут професійної зайнятості (м. Нюрнберг) зосереджує увагу на плануванні зайнятості трудових ресурсів, зокрема – структури кадрів, використання потенційної робочої сили, що також вибуває за віком. Окрім того, в розрахунках враховується зайнятість іноземної робочої сили. Прогнози здійснюються на основі різних пропозицій щодо економічного зростання. Можна відзначити низку дослідницьких інститутів і організацій, що виконують прогнози спеціального призначення. Більшість цих інститутів постійно обмінюються інформацією як у частині вихідних даних, так і методів, які використовуються в розробленні прогнозів.

При прогнозуванні робочої сили можна виділити основні напрями робіт: основне прогнозування трудових ресурсів – великі дослідницькі і федеральні інститути; прогнози в галузі освіти – організації освіти, що займаються плануванням; кваліфікаційні прогнози – інститути, що займаються системним аналізом.

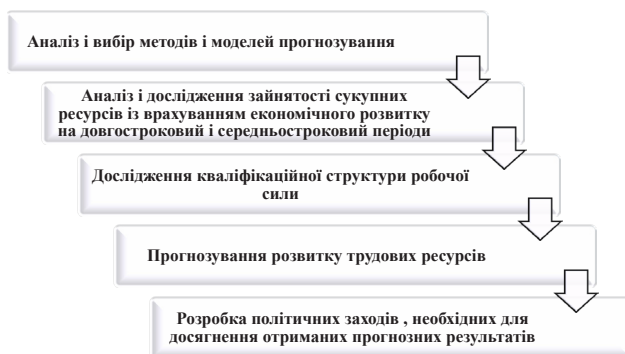

Рис. 4. Алгоритм прогнозування робочої сили зарубіжними науковцями

Розроблено на основі: Мельник А.Ф. *Національна економіка / А.Ф. Мельник, А.Ю. Васіна, Т.Л. Желюк, Т.М. Попович – К.: Знання, 2010. – 486 с.*

Таким чином, прогнозування робочої сили зарубіжними економістами створює алгоритм (рис. 4).

В останнє десятиліття з'явилися проекти довгострокового і середньострокового розвитку трудових ресурсів, де враховані вимоги до кваліфікації та рівня освіти. Були виявлені економічні та інші фактори, які впливають на попит робочої сили на ринку праці і наступне планування освіти в частині підготовки фахівців, а також факторів, що дозволяють враховувати індивідуальний професійний вибір (попит на конкретну галузь освіти). Виходячи з цього встановлено порушення структурної рівноваги між попитом і пропозицією робочої сили, розраховані циклічні коливання, визначені шляхи розвитку освіти.

При прогнозуванні підготовки робочої сили використовується також виробничо-економічний метод, який припускає прогнозувати освітню діяльність з врахуванням розвитку економіки і зміни продуктивності праці.

У деяких проектах прогнозування трудових ресурсів здійснюється на основі комбінованого підходу (модель Відмайера «пропозиція-попит»). Ця модель складається із трьох частин: прогнозу попиту на робочу силу, прогнозу пропозиції робочої сили і балансу освіти.

При аналізі заходів щодо планування професійної освіти в Німеччині виділяють такі основні напрями (рис. 5).

Рис. 5. Напрями при плануванні професійної освіти в Німеччині

Складено на основі: *Использование европейского опыта для повышения эффективности социальной политики в Украине [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://experts.in.ua/baza/analytic/index.php?ELEMENT_ID=34566*

Таким чином, при плануванні професійної освіти в Німеччині поєднується два підходи: з одного боку, враховувати адаптацію системи освіти до ринкового попиту (як у країні з типово ринковою економікою), з іншого боку – активний вплив державних органів управління на розвиток системи освіти.

Висновки. У ході дослідження, розглянувши різні підходи до категорії «професійна зайнятість населення», було зроблено висновок, що це – система соціально-економічних відносин, що склалася в процесі реалізації професійного потенціалу, котрий сформований у різних сферах діяльності (аграрна сфера, харчова промисловість, торговельна сфера, сфера логістики складування та транспортування) як при цілеспрямованому набутті знань у відповідних навчальних закладах різного рівня акредитації, так і за рахунок набуття професійного досвіду.

Необхідно враховувати оптимальне співвідношення ринкових і державних методів регулювання залежно від фаз відтворювального циклу, в тісному

взаємозв'язку яких не повинно бути витіснення одного агрегату управління іншим, а навпаки, вони мають узгоджуватися і не суперечити одна одній.

Отже, на сучасному етапі, на нашу думку, необхідно докорінно змінити характер впливу політики зайнятості на національний ринок праці, який полягає в переході з пасивної політики, спрямованої на допомогу держави по безробіттю та соціальний захист неконкурентоспроможних верств населення, до активної інвестиційної політики сприяння і розвитку нових робочих місць, самозайнятості та організації перепідготовки незайнятого населення, що була б спрямована не всупереч вимогам часу і структурним змінам в економіці, а базувалася на принципі випередження, тобто на прогнозуванні розвитку процесів на загальнодержавному ринку праці шля-

хом врахування тенденцій формування трудового потенціалу (зокрема, працівників ринку продовольчих товарів) та демографічного розвитку, економічних трансформацій та впливу факторів зовнішнього середовища.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Забута Н. Регулювання зайнятості населення: теорія і зарубіжний досвід / Н. Забута // Економіка. Проблеми економічного становлення. – 2009. – № 5. – С. 76-82.
2. Гальків Л.І. Втрати людського капіталу України: чинник безробіття / Л.І. Гальків // Економіка і регіони. – 2009. – № 2. – С. 110-113.
3. Лисенко О.В. Статистичний аналіз дисбалансу попиту та пропозиції на ринку праці в Україні / О.В. Лисенко // Управління ризиком. – 2014. – № 11(174). – С. 146-150.

УДК 631.1:332.1

Самойленко Т.Г.
аспірант кафедри економіки
Сумського національного аграрного університету

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

У статті розглянуто основні проблеми розвитку сільських територій України. Досліджено природно-ресурсний та трудовий потенціал та їхній вплив розвиток сільських територій країни. Визначено роль держави в регулюванні та підтримці відносин на селі.

Ключові слова: аграрний сектор економіки, сільські території, природно-ресурсний потенціал, трудовий потенціал, соціально-економічний розвиток.

Самойленко Т.Г. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ

В статье рассмотрены основные проблемы развития сельских территорий Украины. Исследован природно-ресурсный и трудовой потенциал и их влияние на развитие сельских территорий страны. Определена роль государства в регулировании и поддержке отношений на селе.

Ключевые слова: аграрный сектор экономики, сельские территории, природно-ресурсный потенциал, трудовой потенциал, социально-экономическое развитие.

Samoilenko T.G. RESOURCE POTENTIAL AS A FACTOR FOR SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT OF RURAL AREAS

The article considers basic problems of rural Ukraine. Investigated natural resource and employment potential and their influence development of rural areas of the country. The role of the state in regulating and maintaining relationships in the countryside.

Keywords: agricultural sector, rural development, natural resource potential, employment potential, social and economic development.

Постановка проблеми. Сільські території володіють потужним природним, демографічним, економічним та історико-культурним потенціалом, який при більш повному, раціональному та ефективному використанні може забезпечити сталий багатогалузевий розвиток, повну зайнятість, високий рівень і якість життя сільського населення.

Важко не погодитися з Н.І. Прока, який вважає, що «сталий розвиток сільських територій – це, насамперед, інтенсивно-інноваційний розвиток та ефективне використання наявного тут величезного ресурсного потенціалу» [1].

Природні ресурси та умови є об'єктивною передумовою сільськогосподарського виробництва, впливають на його розвиток, спеціалізацію та ефективність. Визначення перспективних напрямів розвитку сільського господарства вимагає оцінки природного потенціалу та ефективності його використання. Одним із важливих завдань національної політики України є перехід на шлях сталого розвитку. Реалізацію даного завдання держава може здійснити

шляхом раціонального та ефективного використання ресурсного потенціалу сільських територій та створення найсприятливіших умов для їх збереження в країні в цілому. Сучасний стан розвитку економіки України свідчить про позитивні зрушення, які відбулися за останні роки у сільськогосподарському виробництві, про окремі позитивні зміни, які були досягнуті в результаті реформування аграрного сектору економіки, але навіть вони не дали змогу розв'язати проблеми управління соціальним та економічним розвитком сільських територій. Найгострішими проблемами залишаються відсутність економічного інтересу жити і працювати в сільській місцевості, безробіття, трудова міграція селян та руйнування соціальної інфраструктури. Ці та інші факти становлять загрозу продовольчій безпеці країни, демографічному відтворенню селянства, створюють соціальну напругу на селі. Унікальність аграрної сфери полягає в тому, що це не тільки сфера зайнятості населення, а це спосіб життя сільських мешканців. Тому питання, пов'язані з розвитком аграрного сек-